

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ Workshop on the Development of the ASEAN Guide for Organic Certification ครั้งที่ ๔ และ
การประชุมเชิงปฏิบัติการ Workshop for the Equivalence Assessment ASOA ครั้งที่ ๕
ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ มกราคม ๒๕๖๑
ณ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

๑. การประชุมในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้แทนจาก ๙ ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และประเทศไทย โดยมี Dr. Rodel G. Maghirang นักวิทยาศาสตร์ ระดับ ๑ Institute of Plant Breeding University of the Philippines – Los Baños (UPLB) ทำหน้าที่ประธานการประชุม

๒. ที่ประชุมให้ความเห็นว่าร่างแนวทางระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์ของอาเซียน (ASEAN Guide for Organic Certification: AGOC) ไม่จำเป็นต้องระบุว่าครอบคลุมเฉพาะพืชอินทรีย์เท่านั้น อย่างไรก็ตามเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ (ASEAN Ministers on Agriculture and Forestry: AMAF) พิจารณา เนื่องจากคณะผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ของอาเซียน (Expert Working Group on Organic Agriculture: EWG-OA) อยู่ภายใต้คณะทำงานด้านพืชของอาเซียน (ASEAN Sectoral Working Group on Crops; ASWGC) ซึ่งการดำเนินการด้านปศุสัตว์และสัตว์น้ำอยู่นอกเหนือขอบข่ายและอำนาจหน้าที่

๓. ที่ประชุมพิจารณาข้อกำหนดทั่วไปสำหรับหน่วยรับรองโดยเห็นชอบให้

ก. หน่วยรับรองภาครัฐต้องปฏิบัติตามหลักการตามมาตรฐาน ISO/IEC ๑๗๐๖๕

ข. หน่วยรับรองภาคเอกชน ต้องมีระบบงานเป็นไปตามหลักการตามมาตรฐาน ISO/IEC ๑๗๐๖๕ ที่ได้รับการยอมรับจากภาครัฐ หรือหน่วยรับรองของเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงานตามมาตรฐาน ISO/IEC ๑๗๐๖๕ จากหน่วยรับรองระบบงานของประเทศสมาชิก แต่เห็นควรตัดรายละเอียดที่กำหนดว่าหน่วยรับรองระบบงานดังกล่าวต้องได้รับการยอมรับจากองค์กรระหว่างประเทศ เช่น PAC หรือ IAF เพื่อความยืดหยุ่น

๔. ภายใต้ข้อกำหนดที่ ๕. Standard and Normative Documents ที่ประชุมเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเพิ่มรายชื่อมาตรฐานที่ใช้อ้างอิงและมาตรฐานหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามข้อเสนอของสิงคโปร์

๕. สำหรับคำศัพท์ ถ้อยคำ หรือข้อความ (terminology) ที่ใช้ในร่าง AGOC ที่ประชุมเห็นควรใช้คำที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจตรงกันเพื่อป้องกันความสับสน โดยสามารถแสดงคำหรือข้อความที่ใช้กันอยู่เขียนไว้คู่กันได้ เช่น contract/agreement, inspection/audit, farm/plots เป็นต้น ทั้งนี้ที่ประชุมยืนยันมติเดิมที่ให้ใช้คำว่า should แทนคำว่า shall เนื่องจากร่าง AGOC จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนไม่ใช่การบังคับ

๖. ที่ประชุมให้ข้อสังเกตกรณีหน่วยรับรองเดิมและหน่วยรับรองใหม่ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้โดยเฉพาะหน่วยรับรองที่อยู่ภายในภูมิภาคอาเซียนด้วยกัน

๗. ที่ประชุมรับทราบว่าบางประเทศในภูมิภาคมีการออกใบรับรองให้กับผลิตภัณฑ์ระยะปรับเปลี่ยน จึงเห็นว่าไม่ควรระบุว่าจะไม่ออกใบรับรองให้กับผลิตภัณฑ์ระยะปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติของประเทศสมาชิก

๘. ที่ประชุมเห็นควรให้ใบรับรองอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดที่จำเป็น ได้แก่ ขนาดของพื้นที่ปลูกทั้งหมดและชนิดพืช แต่ไม่ต้องระบุขนาดของพื้นที่ต่อชนิดพืชสำหรับกรณีที่เกษตรกรทำการเกษตร

แบบผสมผสานเนื่องจากภายใน ๑ ปีจะมีการปลูกพืชอินทรีย์แต่ละชนิดหมุนเวียนไปตามฤดูกาล และขนาดของพื้นที่ในการปลูกก็จะไม่เท่ากันในทุกรอบการผลิต หากต้องระบุรายละเอียดดังกล่าวในใบรับรองจะทำให้ต้องแก้ไขปรับปรุงใบรับรองอยู่ตลอดเวลาซึ่งปฏิบัติยาก

๙. ที่ประชุมรับทราบว่าประเทศไทยไม่ขัดข้องที่จะตัดรายละเอียดของขอบข่ายการรับรองที่แสดงในใบรับรองสำหรับข้าวอินทรีย์ที่ต้องระบุชนิดของข้าว เช่น ข้าวขาว ขาวกล้อง ข้าวสี เนื่องจากเห็นว่าเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ ซึ่งตามข้อเสนอเดิมนั้นเป็นเพียงแนวคิดที่จะนำมาใช้กับข้าวอินทรีย์ที่จะได้รับการรับรองจากกรมการข้าวแต่ก็ยังไม่ได้เริ่มนำมาใช้จริง

๑๐. ที่ประชุมเห็นว่าไม่ควรกำหนดจำนวนสมาชิกขั้นต่ำในการรับรองแบบกลุ่มแต่ให้ขึ้นกับข้อกำหนดของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตามให้ข้อสังเกตว่าหากมีจำนวนสมาชิกน้อยเกินไปจะไม่สามารถจัดตั้งระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพซึ่งต้องมีองค์ประกอบ เช่น ผู้ตรวจสอบภายใน คณะกรรมการให้การรับรอง เป็นต้น นอกจากนี้ที่ประชุมรับทราบว่าตามมาตรฐาน IFOAM กำหนดจำนวนสมาชิกขั้นต่ำไว้ที่ ๑๐ ราย

๑๑. ที่ประชุมเห็นชอบให้นำเสนอร่าง AGOC ฉบับสุดท้ายต่อที่ประชุม EWG-OA ครั้งที่ ๒ ในเดือนเมษายน ๒๕๖๑ ณ ประเทศมาเลเซีย เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอคณะทำงานด้านพืชของอาเซียน (ASWGC) และคณะรัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ (AMAF) ให้การรับรองต่อไป

๑๒. ที่ประชุมได้เทียบเคียงวัตถุประสงค์ของมาตรฐานจำนวน ๒๑ วัตถุประสงค์ครบทั้ง ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ประเมินตนเอง (Self assessment) ประเมินโดยประเทศสมาชิกอื่น (Peer review) และการหาข้อสรุป (Resolution of issues and validation หรือ Group validation) ซึ่งดำเนินการโดยประเทศสมาชิก ๗ ประเทศ ดังนี้ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประเทศมาเลเซีย และประเทศไทย อย่างไรก็ตามหลังการประเมินร่วมกันโดยประเทศสมาชิกพบว่าบรูไนดารุสซาลามวัตถุประสงค์ผ่านทั้ง ๒๑ ข้อ ราชอาณาจักรกัมพูชาผ่าน ๑๖ ข้อ มาเลเซียผ่าน ๒๐ ข้อ และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ผ่าน ๑๘ ข้อ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยแจ้งว่าอยู่ระหว่างการทบทวนมาตรฐานจึงยังไม่มี การประเมินโดยประเทศสมาชิกมีเพียงผลการประเมินตนเองที่ประเทศไทยแจ้งว่าผ่านทั้ง ๒๑ ข้อ

๑๓. ที่ประชุมรับทราบว่ามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของบรูไนดารุสซาลามเท่าเทียมทั้ง ๒๑ วัตถุประสงค์ เนื่องจากรับมาตรฐานอาเซียนมาเป็นมาตรฐานประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเนื่องจากอยู่ระหว่างการทบทวนมาตรฐานและกำลังจะประกาศใช้ภายในปี ๒๕๖๑ ที่ประชุมขอให้ส่งขั้นตอนการประเมินมาตรฐานตนเองให้สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ในฐานะฝ่ายเลขานุการอีกครั้ง และการเทียบเคียงของประเทศมาเลเซียพบว่าสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ยังเทียบเคียงในส่วนของตารางสารที่อนุญาตให้ใช้ในการผลิตเกษตรอินทรีย์ไม่แล้วเสร็จ

๑๔. ที่ประชุมเห็นว่าควรให้มีการรายงานผลของวัตถุประสงค์ที่ไม่เทียบเคียง รวมทั้งระบุข้อกำหนดที่พบว่ามีมากกว่าหรือเข้มงวดกว่ามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนเพื่อให้ประเทศสมาชิกได้รับทราบด้วย

๑๕. ที่ประชุมให้ความเห็นว่าไม่ควรใช้การนับจำนวนข้อหรือร้อยละที่เทียบเท่าในการตัดสินว่ามาตรฐานประเทศเทียบเคียงกับมาตรฐานอาเซียนหรือไม่ เนื่องจากการปฏิบัติของแต่ละประเทศอาจจะแตกต่างกันแต่บรรลุวัตถุประสงค์ของมาตรฐานได้เหมือนกัน

๑๖. ที่ประชุมรับทราบว่าราชอาณาจักรกัมพูชามีบางข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่ามาตรฐานอาเซียน เนื่องจากอ้างอิงตามกฎหมายเมล็ดพันธุ์ ปี ๒๕๕๑

๑๗. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์อยู่ระหว่างการกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ แต่ยังไม่ประกาศใช้ โดยอ้างอิงมาตรฐาน IFOAM ทั้งนี้ผู้แทนเมียนมาร์แจ้งว่าหากมีการทบทวนมาตรฐานในอนาคตจะปรับปรุงให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียน

๑๘. สาธารณรัฐสิงคโปร์จัดทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สำหรับผลิตผล ได้แก่ ธัญพืช เห็ด สมุนไพร และผักผลไม้สด แล้วเสร็จ ขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการประกาศมาตรฐานภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๑

๑๙. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามอยู่ระหว่างการทบทวนมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศ (TCVN 11041: 2015 Guideline for the Production, Processing, Labelling and Marketing of Food Produced by Organic Methods) แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ภาษาอังกฤษ ซึ่งฉบับเดิมประกาศไปเมื่อปี ๒๕๕๘ โดยฉบับทบทวนนี้จะอ้างอิงตามมาตรฐานอาเซียนและจะประกาศใช้ภายในปี ๒๕๖๑

๒๐. เนื่องจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามจะประกาศมาตรฐานฉบับทบทวนภายในปี ๒๕๖๑ ที่ประชุมขอให้สาธารณรัฐสิงคโปร์ประเมินมาตรฐานในขั้นตอน Peer review สำหรับสองประเทศดังกล่าว

๒๑. ที่ประชุมเสนอให้พิจารณาทบทวนมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนในข้อกำหนดที่ ๗ เรื่อง การอนุญาตให้ใช้สารอื่นที่นอกเหนือจากที่ระบุในภาคผนวกสำหรับสารที่อนุญาตให้ใช้ในการผลิตเกษตรอินทรีย์ ดังนี้ “สารนั้นต้องไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์และสัตว์” โดยเห็นว่าเข้มงวดเกินไป ทั้งนี้ขอให้นำเสนอต่อ EWG-OA เพื่อพิจารณาทบทวน

๒๒. ภายหลังจากที่ประเทศสมาชิกประเมินมาตรฐานเสร็จสิ้นแล้ว ที่ประชุมรับทราบว่าสาธารณรัฐฟิลิปปินส์จะเป็นผู้รวบรวมผลการประเมินทั้งหมดภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑

๒๓. ผู้แทนประเทศมาเลเซียแจ้งที่ประชุมทราบว่าการประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ของอาเซียน (Expert Working Group on Organic Agriculture : EWG-OA) ครั้งที่ ๒ กำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒-๓ เมษายน ๒๕๖๑ ณ เมืองปูตราจายา ประเทศมาเลเซีย
